

Brno 31. května 2017

42. sezona My a oni – Sebereflexe!

Macocha jako poslední premiéra HaDivadla v této sezoně

Premiérou scénické adaptace prózy Petry Hůlové Macocha, v režii Kamily Polívkové a koprodukcí se Studiem Hrdinů, zakončuje HaDivadlo v červnu svou sebekritickou-sebereflexivní sezonu o hranicích mezi MY a ONI. Něco se muselo stát!

Příznačně datem 6. 6. uzavře HaDivadlo svůj sezonní dramaturgický cyklus, v jehož rámci nabídlo celkem 6 premiér z různých perspektiv a tematických odstínů reflektujících angažované otázky naší nad/národní současnosti. O střetech západního (středo)evropského mezidobí každodennosti vs. krizí s neklidem světa mimo naše hranice kontinentu, dominantní kultury či náboženských a politických idejí hovoří sugestivně i finální, „sebeprezenční-sebeinscenační-sebereflexivní-sebedestruktivní“ počin, **přepis textu současné české spisovatelky Petry Hůlové (1979) Macocha**. Do této symbolické propasti emocí, černých vzpomínek, sebe-hýřivých impulzů a jizev – či také alkoholické hrozby – se v režii **Kamily Polívkové** (stojící také za textovou adaptací) polovnoří **pětice hereček ze souboru HaDivadla – Táňa Malíková, Lucie Andělová, Simona Peková, Kamila Valůšková a Marie Ludvíková**. Stylizovaná/autenticitou vlastního ručení poháněná „pětihlavá saň“ na sebe přebírá – v duchu modernistických scénických tendencí – jednotnou figuru ženy-vypravěčky a namísto s monologickou formou prózy Hůlové se tu diváci-čtenáři členěné „textové plochy“ střetávají s necenzurovanou výpovědí doslova zm(n)ožených identit jednoho Já.

Autorka předlohy, jejíž adaptaci podpořil stipendiem Český literární fond, **Petra Hůlová** se v auto(ne)biografickém vyprávění o údělu moderní ženy v éře tzv. dvoukariérového manželství (jehož důsledkem může být obdobné vnitřní i vnější rozervání, násobené stále neplnohodnotně zreflektovanou zkušeností divokých 90. let v česko-slovenské porevoluční svobodě volby) obrací naze sama k sobě, avšak věrna vytříbenému jazykovému stylu dovede privátní text mj. maskovat jazykovou bohatostí. Text balancuje na hranici stylizačního banálna – (anti)hrdinka je ostatně spisovatelkou žánru červené knihovny – a nadsazeného, racionálního sebeuvědomělého módu. Ostatně ne vzdáleného stylu rakouské mistryně ironie a zapálenosti, nobelistky Elfriede Jelinek. Mísení ryze intimního (privátno) s obecně veřejným (politično), kritickým vůči stavu soudobé české, nejen kulturní společnosti především 90. let, přetváří výpověď v silnou a strhující narativní pouť do podvědomí, angažovanou v obou směrech – osobním i občanském. Pětice hereček, individualit s vlastním, rozličným osobním příběhem, ztvárňuje toto schizofrenní, rozpité setkání jako sebeprezenční soubor o moc, o pozornost, o prodejnost.

Škoda jen, že je vždy nutné začít od sebe.

„Vzniká tu celé spektrum charakterů, respektive postav: autorka, matka, milenka, manželka a především žena-monstrum. Jde nám o zobrazení mentálních procesů odehrávajících se v hlavě jedné bytosti, která se cílevědomě propadá do propasti jenom proto, aby se nestala ‚obětí‘ a poslušnou ‚plnitelkou‘ tradičních (ženských) rolí,“ popisuje tematické zacílení Kamila Polívková.

Vnitřní koláž motivů a historek je tak nezbavena závažnosti a upřímné touhy poprat se s komplikovanou zkušeností právě pomocí nesebestředného gesta intimitu sdílet. Divadelní situace se takto stává přímým nástrojem jednání, terapie, apelu (v tradici humanistického zdůvěrnění sebe sama Druhému).

Polívková k této rovině společné aktivizace doplňuje: *„Petra Hůlová i David Zábranský (autor monologu Herec a truhlář Majer mluví o stavu své domoviny, uvedeného v dubnu také na scéně HaDivadla) jsou nejen vynikající autoři, ale angažují se ve veřejném životě. Nebojí se jít proti proudu a připomínají existenci jiných světů – jsou takovými ‚průvodci nebezpečným územím‘. Pro mě osobně je přesně toto smyslem divadla – zkoumat, angažovat se, sdílet a především komunikovat.“*

Výsledná podoba jevištního spolusetkání-sebeodhalení vnitřních běsů a vykřičníků míří na scéně k formě syntézy, propojující narativní akt vyprávění s performerskou organizací úkonů a manipulací (herečky ovládají většinu scénických efektů přímo ze scény) a plánem živé projekce (v rámci metody tzv. **Live Cinema**). Scénografické řešení a projekční plán **Antonína Šilara**, českého specialisty live-žánru (pravidelně spolupracuje mj. s kolektivem Petry Tejnorové), vytváří k osobní zpovědi mluvčí(ch) funkcionalistické zrcadlo jiné perspektivy, jiného náhledu. Zdánlivě bulvarizující a sebemrškačský tón detabuizovaných střípků příběhu o zmařeném manželství, prohraném mateřství i kariéřním sebezaprodání v kulisách konzumeristického-individualistického přechodu je takto živě filtrován zcizujícím technologickým efektem, vytvářejícím obsahu uvozující rámec manipulativní, medializované (sou)hry.

A na kuráž 42. sezony!

Macocho, která v HaDivadle vzniká **v přímě koprodukcí se Studiem Hrdinů – v pražské premiéře se představí 9. 9.** – završuje nové sezonní setkání dramaturgických a tvůrčích plánů obou scén. Motivy kontrastu (MY a ONI) i energie po sebereflexi (viz také inscenace Studia Hrdinů podle textu Petry Hůlové – **Buňka číslo** – a Wolframa Lotze – **Pár vzkazů veškerenstvu** – v režii Jana Horáka a Michala Pěchoučka) byly při proběhlé spolupráci vnímány jako ryze vybízivé a vedoucí k funkčnímu nadžánrovému směřování. Pravidelné uvádění koprodukční Macochy v repertoáru obou scén bude patřit v příští sezoně k repertoárové jistotě, v plánu je ovšem také hostování nových premiér obou divadel v Brně či Praze.

HaDivadlo aktuálně zhodnotí a v doplněné kolekci odehraje dramaturgickou **kolekci My a oni** v rámci **Přehlídky Sezona** mezi **9. až 13. červnem**. A to v těchto datech – na **druhou reprízu Macochy** 9. 6. naváže také pokračováním kurátorované **night party Soft #2** (start ve 23.00), o sobotní noci 10. 6. bude patřit podzemí HaDivadla speciálnímu uvedení **Náměsíčníků (imitace a tušení)** Ivana Buraje dle Hermanna Brocha od 22.00. 11. 6. je na programu **Směšná temnota** (autor Wolfram Lotz, režie Filip Nuckolls) a 13. 6.

Síla zvyku (autor Thomas Bernhard, režie Jan Horák a Michal Pěchouček). Do konce programu bude možné také stihnout v **derniéře** (14. 6.) loňskou, divácky úspěšnou „tragikomedii pro studiová divadla“ z pera ironika S.d.Ch. **Dokonalost** (v režii Barbary Herz) i oceňovaného **Strýčka Váňu**, jenž bude po závěrečném domácím uvedení 15. 6. k vidění – společně s další, sebereflexivní adaptací Havlovy Vernisáže – také 24. 6. v programu Mezinárodního festivalu Divadla evropských regionů v Hradci Králové.

Poslání sdílet společně VŠICHNI naševaše sebeozdravné pochyby i otazníky, napříč hranicím domácí scény, města, směru či umělým škatulkám tradice vs. revize, se při uzavření kruhu „sebereflexe sebereflexe“ zrcadí v rozmanitých konturách! Stačí jen před věčným návratem k budoucnosti příští 43. sezony v apelu neustat a všem znejasněným, tekutým ne/jistotám dneška nepodlehout. Kolik vás bylo?!

Kamila Polívková (1975)

Brněnská rodačka, odchovaná Divadlem na provázku, otcem Boleslavem a bohémským podzemím místní tvůrčí scény 80. a 90. let. Vystudovala scénografii na JAMU a brzy se začlenila do kolektivu Divadla v 7 a půl pod vedením Matěje T. Růžičky. V roce 2004, po spolupráci na projektu ND Bouda (inscenaci Müllerova textu Hamlet-stroj), se prosadila v Divadle Komedie, kde společně s Dušanem D. Pařízkem spoluurčovala minimalistický inscenační styl a byla autorkou grafické tváře i fotografkou souboru. Režirovala monology Hrdinové jako my, SAM a Horváthovo drama Víra, láska, naděje. Po zániku Komedie založila spolu s Janem Horákem a Michalem Pěchoučkem Studio Hrdinů, kde zaujaly její inscenace Den Opičnicka, Mileniny recepty, Skugga Baldur nebo Zábranského Herec a truhlář Majer mluví o stavu své domoviny. Je výtvarnicí kostýmů u řady Pařízkových německojazyčných inscenací – na scénách jako Theater Bremen, Schauspielhaus Zürich, Deutsches Theater v Berlíně či ve vídeňském Burgtheateru i Volkstheateru.

Rozhovor s Kamilou Polívkovou

Jaký Zábranský, takový Majer, jaká Hůlová, taková Macocha... Režisérka Polívková jako iniciátorka textů od současných domácích prozaiků. Jde, Kamilo, z tvé strany o cílenou volbu – snahu získat pro divadlo dosud spíše spisovatele-individualisty? Říkáš tím snad, že v současné dramatice naší domoviny je více hnusu než dobrých výkonů?

Individualisty mám ráda a odjakživa se bráním škatulkování. Není pro mě tedy až tak podstatné, jestli dotyčný je nebo není dramatik, mnohem víc mě zajímá jeho téma, to jak nahlíží na svět okolo, čím se zabývá, jaký má postoj a jakým způsobem jej formuluje. Ráda se konfrontuji s něčím, co mi není úplně blízké, protože mám dojem, že to rozšiřuje můj rozhled a podporuje schopnost myšlení. Petra Hůlová i David Zábranský jsou nejen vynikající autoři, ale angažují se ve veřejném životě a jejich názory či postoje jsou často kontroverzní a vyvolávají vášnivé diskuze. Nebojí se jít proti proudu a připomínají existenci jiných světů – jsou takovými „průvodci nebezpečným územím“. A pro mě osobně je přesně toto smyslem divadla – zkoumat, angažovat se, sdílet a především komunikovat.

Naše verze z původní novely Petry Hůlové se pere s hlediskem osobní vypravěčky v duchu modelu rozkladu jedinečné identity a jedinečného osudu na atomy rozpojených podob, barev, tváří. Jde tu o (vnitřní) boj identit, bitvu o pozornost, sebe prezentaci i sebe-inscenaci překrývajících se hlasů. Čím je tento formální princip na scéně realizován a jakou energii míní ve výsledku vytvářet?

Původní monolog jsme rozdělili mezi pět hereček. Je to velice různorodá společnost a já se ráda nechávám inspirovat rozdílnými přístupy a osobními příběhy každé z nich. Vzniká tak celé spektrum charakterů, respektive postav: autorka, matka, milenka, manželka a především žena-monstrum. Je to taková „pětihlavá saň“, která svádí každodenní boj o své místo na slunci – nebezpečná je ovšem především sama sobě. Jde nám o zobrazení mentálních procesů odehrávajících se v hlavě jedné bytosti, která se cílevědomě propadá do propasti jenom proto, aby se nestala „obětí“ a poslušnou „plnitelkou“ tradičních (ženských) rolí. Víc neprozradím, abychom diváky nepřipravili o překvapení.

Macocha prvořadě exponuje ženskou otázku – tematiku ženské role, nerovnováhy, bytí pro krásu či využití, zároveň však některé motivy můžeme chápat jako univerzální, nadgenderové (pohled do zákulisí kulturní scény, rodičovství ve své úhrnné podobě, alkoholismus). Lákalo tě na předloze právě toto rozkrývání tabu, prošlapávání stínů zklamaného osudu – ve stavu těsně před pádem do macošné propasti?

Ano.

Pro tebe jako zdejší rodačku je existenciální téma o minulosti a (ne)ztracených možnostech jistě osobním zážitkem. Co zde v Brně, při svém návratu, plánuješ žít a užít, jak se ti zatím všechny ty vzpomínky a obrazy vnořují a zaklapují k sobě – ve vztahu ke škole, rodným ulicím, podnikům, které přežily nebo zmizely, a k lidem, pod jejichž vlivem jsi vyrůstala v onom nejspontánnějším tvořivě-pátravém období (neboli dětství)?

V Brně jsem vždycky ráda, je to „moje“ město a cítím se tady doma. V posledních letech jsem stále na cestách a o to silněji si užívám možnost trávit čas na místech a s lidmi, které mám ráda. Až teď si uvědomuji, nakolik jsou toto město a jeho obyvatelé doslova součástí mé duše. A protože jsem člověk, který žije především přítomností, vnímám všechny změny – včetně „ztrát“ – bez jakékoliv hořkosti či melancholie. Jsem Brňák jak poleno – hrdě se hlásím mezi totální vyznavače víry v Brno.

Macocha

Jsem spisovatelka. Byla jsem spisovatelka. Byla jsem manželka, matka, intelektuálka. Byla jsem umělkyně. Chtěla jsem. Nechci. Vidím se a vidím je. Vidím rozostřeně!

Vypravěčka – jako Elfriede Jelinek červené knihovny – stojí v noci na balkóně a shlíží dolů na lidi. Vzpomínky jí unikají a roubují se navzájem. Na dně které lahve se ztratilo dítě, kde vyprchala láska k muži? Jeden Jarda, mlčky stínující v obrazech z minulosti, a před ním pět hereckých hlasů – pět fází života rozpité identity! Revize feministické touhy po nezávislosti, po individuálním právu organizovat si svůj životní monolog, ovšem bez zábrán a vědomí následků?

Petra Hůlová, mluvčí současné „kavárenské“ intelektuální literatury, se v posledním vydaném románu sebereflexivně obrací ke své vlastní masce autorky-analytičky. Obrací listy a stránky a panáky přerývané nechronologie svých kariérních zkušeností. Avšak klame tělem. Klame jazykovou houští a bezohlednou upřímností. Pohled do zm(n)ožených perspektiv příběhu přináší rozklad ženy na atomy – sbor kategorizující a bilancující tabu ženského osudu ve vratkém napětí mezi sebedestrukci a léčivou autoterapií. Jde tu přeci o živý existenciální boj! O pokus smířit se s vlastními „náměsíčnými“ kroky bytem postkapitalistické svobody volby.

Autorky: Petra Hůlová a Kamila Polívková

Režie: Kamila Polívková

Dramaturgie: Matěj Nytra

Scéna, live projekce a světla: Antonín Šilar

Kostýmy: Zuzana Formánková

Hudba: Ivan Acher

Asistence: Ladislav Nunvář

Výtvarná asistence: Anna Chrtková

Obsazení

Táňa Malíková

Lucie Andělová

Kamila Valůšková

Simona Peková

Marie Ludvíková

Brněnská premiéra 6. června 2017

Pražská premiéra 9. září 2017

Anna Stránská
produkce@hadivadlo.cz
+420 724 367 728

Obrazový materiál:

<https://drive.google.com/open?id=0B6mctEd5Kurwd0E3QzMxZG1Zd2M>